

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

Беларусь, твой народ дачакаецца Залацістага, яснага дня! М. Багдановіч.

№16 (270) ЛІСТАПАД 2019 ГОД

ПЛАНЫ

САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАЕ РАЗВІЦЦЁ ШУМІЛІНШЧЫНЫ

У наступным годзе ўлады возьмуцца “падымаць” 31 адсталы па сацыяльна-эканамічнаму развіццю раён у Беларусі. Сярод іх запланаваны і Шумілінскі раён.

Улады абяцаюць падняць узровень жыцця адстаючых па сацыяльна-эканамічнаму развіццю раёнаў. На іх тэрыторыі пражывае амаль 600 тысяч чалавек. Гэта прадугледжана пастановай Саўміна № 689 ад 9 кастрычніка.

Як паведамляюць ва ўрадзе, у большасці раёнаў, якія адносяць да адсталым, няма буйных вытворчых арганізацый. “У шмат якіх раёнах прамысловыя прадпрыемствы, падначаленыя рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання, фактычна спынілі дзейнасць або перададзеныя ў раённую камунальную ўласнасць, вычарпаўшы патэнцыял для развіцця. У выніку прамысловы комплекс прадстаўлены ў асноўным прадпрыемствамі жыллёва-камунальнай гаспадаркі і суб'ектамі малога прадпрымальніцтва”, – паведамляюць ва ўрадзе.

У большасці адстаючых раёнаў займаюцца сельскай гаспадаркай.

У пастанове "Аб зацвярджэнні плана развіцця асобных рэгіёнаў, якія адстаюць па ўзроўні сацыяльна-эканамічнага развіцця" у Віцебскай вобласці ўжо рэалізавана 22 праекты ў сацыяльнай сферы,

у тым ліку: праведзены капітальны рамонт дзяржаўнай

ўстановы – “Фізкультурна-аздараўленчы цэнтр Шумілінскага раёна"

з мадэрнізацыяй фізкультурна-аздараўленчага цэнтра ў г.п. Шуміліна;

Інвестыцыйныя прапановы па развіцці сацыяльнай інфраструктуры па жыллёвай інфраструктуры – будаўніцтва ў 2021 – 2025 гадах жылога раёна "Паўднёва-Захад" у г.п.Шуміліно Віцебскай вобласці з аб'ёмам інвестыцый 3,5 млн. рублёў.

Інвестыцыйныя прапановы ў камунальнай сферы накіраваныя на рашэнне задач паляпшэння экалагічнай сітуацыі і забеспячэння насельніцтва адстаючых у развіцці рэгіёнаў вадой. У гэтых мэтах з прыцягненнем інвестараў прапануецца ажыццявіць будаўніцтва ліўневай каналізацыі ў Шумілінскім раёне (2021 – 2025 гады, арыентыровачны кошт – 768,2 тыс. рублёў).

У сферы гандлю і грамадскага харчавання прадугледжана: будаўніцтва гандлёвага аб'екта ў г.п. Шуміліна Віцебскай вобласці (аб'ём інвестыцый - 1 млн. рублёў)

У "Дадатаку да плана развіцця асобных рэгіёнаў":

НАПРАМКІ спецыялізацыі адстаючых ў развіцці рэгіёнаў:

Шумілінскі раён – сельская, лясная і рыбная гаспадарка – лесаводства і лесанарыхтоўкі. Апрацоўчая прамысловасць. Забеспячэнне электраэнергіяй, газам, парай, гарачай вадой і кандыцыянаваным паветрам. Будаўніцтва. Аптовы і рознічны гандаль; рамонт аўтамабіляў і матацыклаў. Сельская, лясная і рыбная гаспадарка, раслінаводства і жывёлагадоўля. Паляванне і прадастаўленне паслуг у гэтых галінах. Творчасць, спорт, забавы і адпачынак.

ПЕРАЛІК інвестыцыйных праектаў па стварэнні новых прадпрыемстваў у адстаючых ў развіцці рэгіёнах. Шумілінскі раён.

ТАА "БИОСАП". Здабыча і рэалізацыя сапрапелю 2018 -2019 г.

аб'ём здабычы сапрапелю ў 2020 годзе – 120 тыс. тон.

ПЕРАЛІК інвестыцыйных праектаў, што рэалізуюцца на дзеючых прадпрыемствах у адстаючых ў развіцці рэгіёнах.

Шумілінскі раён – мясцовы бюджэт – інавацыйны фонд Віцебскай вобласці, уласныя сродкі, іншыя крыніцы (сродкі Беларускага інавацыйнага фонду) Віцебскі аблвыканкам, ААТ "Обальскі керамічны завод" стварэнне 15 новых працоўных месцаў, аб'ём прамысловай вытворчасці у 2019 годзе – 8885 тыс. рублёў, 2020 годзе – на 9330 тыс. рублёў.

Алесь Шумскі

ПАРТАЛ ТВАЙГО ГОРАДА: HTTP://SHUMILINA.BY

ІНВЕСТЫЦЫІ

НОВАЯ СПАРТЫЎНАЯ ПЛЯЦОЎКА

У Шумілінскай сярэдняй школе № 1 карыстаюцца кожным пагодлівым днём, каб праводзіць урокі фізкультуры на свежым паветры. Нядаўна абноўленая спортпляцоўка цешыць вока і прыцягвае не толькі школьнікаў.

Пагуляць на футбольным полі і на баскетбольнай пляцоўцы са штучным пакрыццём – сапраўднае задавальненне для вучняў. Пачаткоўцы футбалісты цяпер ладзяць спаборніцтвы на агароджаным поле, прычым як навучэнцы школы, так і аматарскія каманды з гарпасёлка. На гэтым месцы яшчэ ў канцы мінулага навучальнага года была старая асфальтаваная пляцоўка, а цяпер у новым манежы ганяюць мяч ад брамы да брамы будучыя Ранальды.

Ды і юныя баскетбалісты задаволены не менш: па прагумаванае пакрыццё лягчэй бегаць, аранжавы мяч спружыніць лепш, чым ад драўлянай падлогі ў спартзале, шчыты з кошыкамі размешчаны досыць блізка, так што прабежкі скарачаюцца да мінімуму. А яшчэ на гэтай жа пляцоўцы можна ўмацаваць металічныя слупкі, паміж якімі нацягнуць валейбольную сетку. Дарэчы, валейбол ў Шуміліна культывуецца не толькі ў СШ №1, але і мясцовай ДЮСШ, так што гэты снарад дакладна не будзе ляжаць без справы.

Папоўніўся школьны спартовы комплекс і трэнажорамі: дзяўчынкі акупуюць іх адразу ж, як толькі выходзяць на свежае паветра. Усё ж такі прыгажосць і складнасць – справа трэніроўкі. Побач хлапчукі на турніках і брусах займаюцца – падцягваюцца, робяць ўздымы з пераваротамі.

Для вучняў малодшых класаў тут прадугледжаная бяспечная гульнявая пляцоўка з пясочніцы, арэлямі. Тут любяць гуляцца і дошколята.

Паводле дырэктаркі СШ №1 Наталлі Мясаедавай, усе працы – выдаленне асфальту, выраўноўванне грунта, заліўку фундаменту, кладку пакрыцця і тратуарнай пліткі, ўстаноўку брамы, агароджы, трэнажораў і арэляў - зрабілі за лета работнікі ПМК-70. Яны ж будуць сачыць за станам пляцоўкі, забяспечваць, так бы мовіць, гарантыйнае абслугоўванне.

Фінансаванне на будаўніцтва пляцоўкі вылучалася са сродкаў абласнога бюджэту.

vitvesti.by

ПРАВАПАРУШЭННЕ

ДРОБНЫ КРАДЗЁЖ У МАГАЗІНЕ

За крадзёж дробных тавараў у магазіне «Хіт-экспрэс» на дзяўчат-падлетак склалі адміністрацыйныя пратаколы.

Па факту крадзяжу адбылося выязное пасяджэнне камісіі па справах непаўналетніх, якое прайшло ў Шумілінскай СШ № 1. У пасяджэнні браў удзел пракурор раёна Сяргей Зайцаў, прысутнічалі вучні школы настаўнікі і бацькі.

Як высветлілася, дзве дзяўчынкі (14 і 15 год) скралі ў магазіне «Хіт-экспрэс» розных дробных тавараў на агульную суму каля 15 рублёў. Бадай што, красці было лягчэй, чым несці адказнасць за свае ганебныя учынкі перад камісіяй з пракурорам, глядзячы у вочы сваім бацькам і аднакласнікам.

Безумоўна, гэтыя дзяўчынкі ведалі, што красці нельга, але верагодная меркавалі, што неяк не абыйдзецца незаўважна, пашанцуе – мауляў, некаторыя рызыканты так робяць у магазінах. Аднак ні разу не пашанцавала – адразу папаліся, а цяпер і сораму не абярэшся.

На дзяўчат складзены адміністрацыйныя пратаколы, і на першы раз камісія вынесла ім папярэджанне.

Трэба ведаць, што кожнае злачынства пачынаецца з малага. І тут вельмі важна спыніць у самым пачатку, каб не дапусціць збочвання маладога чалавека на злачынную сцежку.

М. Амбросаў

ДАПАМОГА

ШУМІЛІНСКІ ВЕЛАМАЯЧОК – ПЕРШЫ Ў ВОБЛАСЦІ

На днях у Шуміліне ўсталявалі стэнд з інструментамі для самастойнага рамонту веласіпедаў – гэтак званы веламаячок.

Падзея адбылася дзякуючы Цэнтру экалагічных рашэнняў у рамках праекта міжнароднай тэхнічнай дапамогі «Гарадскі велярух ў Беларусі». Менавіта таму і была запланавана ўстаноўка 21-й веласіпеднай станцыі. Цяпер шумілінскі веломаячок стаў сёмым у краіне і першым у Віцебскай вобласці. Яго кошт складае амаль паўтары тысячы рублёў.

На станцыі быў усталяваны базавы набор інструментаў, каб наладзіць свайго двухколавага сябра. Да таго ж маецца і помпа, з дапамогай якой можна падкачаць колы веласіпеда або дзіцячай калыскі, а таксама, калі патрэбна – спушчаны мяч.

Паводле старшыні грамадскага аб'яднання «ЭкоБум» Ірыны Куліковай, гэта быў чарговы этап праекта па развіццю велярuху ў раёне, які рэалізуецца пры падтрымцы Еўрапейскага звязу.

У бліжэйшым будучым плануюць прамаркіраваць веласіпедныя маршруты па Шумілінскому раёну і набыць тры веласіпеды для таго, каб навучыць дзяцей катацца на іх.

Ян Вайтовіч

НАША ГІСТОРЫЯ

ЗНАЙШОЎ РАРЫТЭТ НА АГАРОДЗЕ

У Шумілінскім раёне калекцыянер знайшоў на агародзе медаль «За труды по первой всеобщей переписи населения», датаваны 1897 годам.

Нагодай для тэрміновай творчай камандзіроўкі ў вёску Навікі Шумілінскага раёна стаў інтрыгуючы званок мясцовага жыхара Анатоля Красіцкага. Анатоль Васільевіч Красіцкі – заўзяты калекцыянер. Вось-вось належным чынам аформіць вялікую (наколькі вялікую – і сам не бярэцца сказаць) калекцыю значкоў. Не можа раўнадушна прайсці міма рарытэтаў беларускага побыту.

У двары – сапраўдная этнаграфічная экспазіцыя, дзе размясціліся прас, калаўрот, рубель і іншыя аўтэнтычныя рэчы. Цікавіцца мужчына біяграфіяй свайго роду, гісторыяй родных мясцін. І наогул, нераўнадушны да ўсяго, што адбываецца вакол.

А журналіста паклікаў, каб паказаць знаходку, звязаную з галоўнай кампаніяй, што ладзіцца зараз у краіне – перапісам насельніцтва. Справа ў тым, што ў рукі калекцыянера трапіў медаль «За труды по первой всеобщей переписи населения», датаваны 1897 годам. Вось такое прывітанне з мінулага. Артэфакт быў знойдзены пры гаспадарчых работах. Яшчэ Анатоль Васільевіч захоўвае значок удзельніка перапісу, які ладзіўся ў 2009 годзе. Тады ў кампаніі ўдзельнічаў сын Аляксандр. Ёсць у калекцыі і аналагічны значок за 1989 год.

Наогул, Анатоль Васільевіч да перапісной кампаніі ставіцца надзвычай сур'ёзна. Кажа, што праз інтэрнэт запаўняць перапісныя лісты не будзе – чакае перапісчыкаў на дом.

– Усё павінна быць так, як 10, 20 і нават 100 гадоў таму, – упэўнены мужчына.

Медаль «За труды по первой переписи населения» быў заснаваны ў 1896 годзе па ўказу імператара Мікалая ІІ і прызначаўся для ўзнагароджання асоб, якія бясплатна працавалі лічыльнікамі і арганізатарамі першага ўсеагульнага перапісу насельніцтва Расійскай імперыі ў 1897 годзе. Права вызначаць асоб на ўзнагароду было дадзена міністру ўнутраных спраў Івану Гарамыкіну.

Медаль зроблены з цёмнай бронзы. На адным баку – выява вензеля Мікалая ІІ пад імператарскай каронай, акружаная вянком з двух лаўровых галінак і надпісам «Первая всеобщая перепись населения», на другім баку – надпіс «За труды по первой всеобщей переписи населения 1897». Упершыню для медаля была выкарыстана бела-сіня-чырвоная стужка. Гэта колеры нацыянальнага сцяга Расійскай імперыі, зацверджанага ў 1896 годзе напярэдадні каранацыі Мікалая ІІ. Асноўны тыраж медаля (95 тысяч) быў зроблены на Санкт-Пецярбургскім манетным двары. Дазвалялася вырабляць яго і прыватным майстрам па індывідуальных заказах – са светлай ці цёмнай бронзы, срэбра.

Сярод вядомых дзеячаў культуры і гісторыі, узнагароджаных медалём, можна назваць пісьменніка А. Чэхава, падарожніка П. Сямёнава-Цян-Шанскага, маскоўскага губернатара, дзядзьку імператара, Вялікага Князя Сяргея Аляксандравіча, урача і гісторыка М. Гурвіча, апошняга віцебскага віцэ-губернатара барона А. фон-Розена, маёнткі якога знаходзіліся на тэрыторыі Шуміліншчыны.

Пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 года першы перапіс адбыўся ў 1920 годзе, але ён не лічыцца ўсеагульным, бо ў той час правесці яго на ўсёй тэрыторыі Расіі не было магчымасці. Першы Усесаюзны перапіс насельніцтва ў СССР, што ўключаў 14 пытанняў, прайшоў 17 снежня 1926 года. 6 студзеня 1937 года – другі. Але яго вынікі не задаволілі савецкае і партыйнае кіраўніцтва: перапіс паказаў, што насельніцтва СССР складае 164 мільёна чалавек (чакалася больш за 168 мільёнаў), а таксама тое, што 50 працэнтаў гараджан і 70 працэнтаў вяскоўцаў назвалі сябе веруючымі. Арганізатары перапісу былі рэпрэсіраваны, яе дадзеныя засакрэчаны.

17 студзеня 1939 года быў праведзены новы Усесаюзны перапіс насельніцтва, згодна з якім колькасць насельніцтва краіны склала больш за 170 мільёнаў.

Першы пасляваенны перапіс быў праведзены ў 1959 годзе і паказаў 208,8 мільёна чалавек. У далейшым перапісы ў СССР праводзіліся ў студзені 1970 і 1979 гадоў. Апошні Усесаюзны перапіс насельніцтва прайшоў у студзені 1989 года.

У незалежнай Беларусі першы перапіс быў арганізаваны ў 1999 годзе, другі – у 2009-м.

vitbichi.by
Пераклад з расейскай рэдактара

ЗДАРЭННІ

ЗАБЛУКАЛІ Ў ЛЯСНЫХ МАСІВАХ

Адразу пяць чалавек заблудзіліся ў адзін дзень у лясах Віцебшчыны, з іх двое ў Шумілінскім раёне – мужчын і жанчына.

Дзве пошукавыя аперацыі давялося праводзіць міліцыі і выратавальнікам 12 кастрычніка: у Докшыцкім раёне заблукалі дзве жанчыны, а Шумілінскім – двое мужчын і жанчына.

Паведамленне пра заблукалых у лесе каля вёскі Вайтовічы Докшыцкага раёна 32- і 36-гадовай жанчыны ў МНС паступіла ў 16:11. Для пошуку зніклых адправіліся міліцыянты і ратавальнікі, выявіць у лесе згубіліся жанчын ім атрымалася прыкладна праз паўтары гадзіны.

У той жа дзень у 18:30 у Шумілінскім РАНС атрымалі паведамленне пра зніклых у лясным масіве каля вёскі Роўнае трох грыбнікоў - 21-га, 24-х і 41-га года. На іх пошукі супрацоўнікі міліцыі і ратавальнікі выдаткавалі крыху менш – дваіх мужчын і жанчыну знайшлі ў 19:10. У медыцынскай дапамозе яны патрэбу не мелі.

Сяржук Крупскі
паводле зводак МНС

ЗВЯЗАЎ ЖАНЧЫНУ І ЗДЕКВАЎСЯ

Жыхар вёскі Мазурына звязаў сваю сужыцельку, якую незаконна утрымліваў у кватэры некалькі гадзін.

Прычым наносіў жанчыне цялесныя пашкоджанні і зламаў руку.

Супраць мужчыны ўзбуджана крымінальная справа па арт. 183 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь «Незаконнае пазбаўленне волі» (пагражае пазбаўленне волі да 5 гадоў і штраф)

Акрамя гэтага, узбуджаны яшчэ дзве крымінальныя справы – за пагрозу забойствам і нанясенне цялесных пашкоджанняў.

Сяржук Крупскі

ЗБІЛІ ЖАНЧЫНУ

У Шуміліне легкавушка збіла п'яную жанчыну, якая пераходзіла вуліцу па-за пешаходным пераходам.

ДТЗ адбылося на вуліцы Каротнкіна каля дома №11, дзе 51-гадовая жанчына пераходзіла праезную частку па-за пешаходным пераходам.

Пешаход ў момант дарожна-транспартнага здарэння знаходзілася ў стане алкагольнага ап'янення. У выніку аварыі жанчына атрымала траўмы і была шпіталізаваная ў бальніцу.

Сяржук Крупскі
паводле зводак ДАІ УУС Віцебскага аблвыканкама

КРЫМІНАЛ

ЛЮБОЎНЫ ТРОХКУТНІК ПРЫВЁЎ ДА ТРАГЕДЫІ

«Адчапіся ад майго мужа, у цябе свой ёсць» — як санта-барбара ў Шумілінскім раёне скончылася забойствам.

25 кастрычніка ў Шумілінскім раёне адбылося дзіўнае забойства. Муж з жонкай паехалі ў лес у грыбы і ягады. Калі сямейная пара вярнулася да машыны, іх там чакаў знаёмы. Той знаёмы зарэзаў мужа на месцы, пасля чаго збег. Яго затрымалі ў суседнім раёне.

«Наша Ніва» высветліла падрабязнасці гісторыі. Аказалася, што паміж фігурантамі былі заблытаныя рамантычныя адносіны, якія скончыліся такой вось крывавай драмай.

Наша Ніва звязалася са Святланай, жонкай 41-гадовага Аляксея Клюева, якога падазраюць у забойстве.

«Прычына — жанчына», — коратка кажа Святлана пра забойства.

Клюевы жылі ў адной з вёсак Гарадоцкага раёна. Гадавалі траіх дзяцей, але ў маі вырашылі разысціся.

«Мы не разводзіліся, але вырашылі жыць паасобку. Аляксей родам з вёскі Сураўні, там жыве яго мама. Да яе ён і паехаў жыць», — кажа Святлана.

У Сураўнях жылі іх знаёмыя Цітовы. Жонка Таццяна, муж таксама Аляксей.

З гэтай Таццянай у Аляксея Клюева і завязаўся раман, кажа Святлана.

«Я і раней падазравала, што паміж імі штосьці ёсць. Надта часта ён ездзіў маме дапамагчы ў тыя Сураўні, — ўзгадвае Святлана.

— Але пазней мой Аляксей прыходзіў да мяне ў хату, прасіўся назад у сям'ю. Я пагадзілася, выдаліла ўсе «левыя» нумары з яго тэлефона. І пабачыла іх перапіску з Таццянай Цітовай. Я напісала ёй: «Адчапіся ад майго мужа, у цябе ёсць свой». Яна мне адказала: «Не суй нос у чужыя справы». Гэта было ў жніўні».

Але ж пасля ў Святланы з мужам не склалася, і Аляксей Клюеў вярнуўся да сваёй маці ў Сураўні. Уладкаваўся працаваць у суседнюю вёску на ферму слесарам. Праўда, апошнім часам на працу не хадзіў: трапіў у аварыю на мапедзе, зламаў ключыцу і цяпер быў на бальнічным.

У Аляксея і Таццяны Цітовых тым часам былі свае праблемы. Аляксей Цітоў афіцыйна нідзе не працаваў, але пастаянна ездзіў «на Расію», працаваў рабочым.

Таццяна ўлетку працавала ў прыватніка прыёмшчыцай ягад, пасля сядзела дома. Раней яна была сацработнікам, даглядала старых, але яе ці то звольнілі, ці то сама сышла.

Калі Цітоў вярнуўся ў пачатку лета з Расіі, жонка Таццяна паведаміла, што больш не хоча з ім жыць.

«Таццяна выгнала яго з дому, ён пайшоў жыць да сваёй маці. Праўда, Таня яму не сказала, што плануе з маім мужам цяпер жыць. Я ўвогуле падазраю, што ў яе быў нейкі трэці мужчына, — кажа Святлана Клюева. — Аляксей Цітоў ведаў пра раман яго Тані з маім Аляксеем. Ён прыязджаў да мяне, мы размаўлялі з ім пра гэта. Галоўнае, што ён хацеў, дык гэта забраць у Таццяны дачку, ёй гадоў 12, добрая дзяўчынка. Хацеў забраць, бо ў Таццяны былі пэўныя праблемы: яна закадзіраваная, плюс раней у яе былі спробы суіцыду».

Але паціху усё вярнулася на свае колы. Цітовы жылі разам у Сураўнях, Аляксей Клюеў у сваёй мамы у той жа вёсцы.

І раптам здарылася тое забойства.

Святлана Клюева ўпэўненая, што віна на Таццяне Цітовай.

«Яна ўгаворвала майго Аляксея, можа, збіць, а можа, і забіць свайго мужа, я так лічу. Не ведаю, з якой мэтай. Можа, каб пасля нейкія выплаты атрымаць, можа, што яшчэ… Я з мужам пражыла 18 гадоў. Сам ён на такое не пайшоў бы ніколі. Але ён такі чалавек, што на яго можна даволі лёгка паўплываць, — кажа Святлана. — У той вечар Таццяна Цітова і Аляксей Клюеў дамовіліся, што па яе званку Клюеў мусіў пад'ехаць туды пад лес.

Клюеў быў у сваёй мамы тым вечарам. Я гаварыла з ёй. Яна расказала, што размаўляла з ім — і тут званок. Кажа, што ён быў як зачараваны, круглыя вочы. Толькі пазванілі, адразу падскочыў, мауляў, усё: Таня тэлефануе, я паехаў»

Чым скончылася тая паездка, ужо вядома. Аляксей Цітоў загінуў. Аляксей Клюеў — пад вартай, на яго завялі справу за забойства.

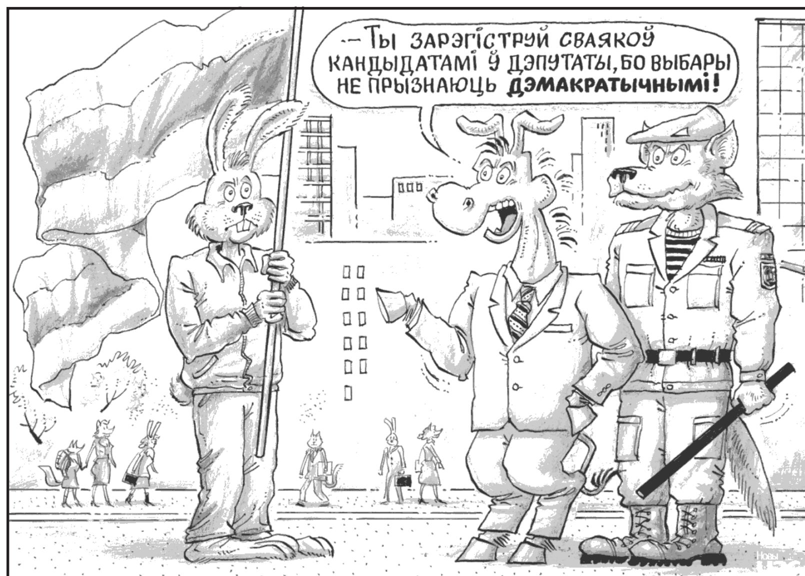
Вядома, што Таццяна Цітова пад вартай таксама. Следчы камітэт пакуль не пракаментаваў гэтую інфармацыю. Невядомы таксама і яе статус. Але варта адзначыць, што менавіта яна выклікала міліцыю пасля трагедыі.

Наша Ніва

ПАЛІТАЛОГІЯ

ДЭМАКРАТЫЯ З ПРЫМЕТНІКАМІ

Кожны савецкі школьнік ведаў, што слова «дэмакратыя» сканструяванае з двух грэчаскіх словаў (δῆμος — «народ» і κράτος — «улада») і азначае «народаўладдзе». У стагоддзе інтэрнэту Вікіпедыя вызначае дэмакратыю як палітычную сістэму, «у аснове якой ляжыць метад калектыўнага прыняцця рашэнняў з роўным уздзеяннем удзельнікаў на вынік працэсу або на яго істотныя стадыі».

Зразумела, Вікіпедыю не варта разглядаць у якасці ісціны ў апошняй інстанцыі. Дэмакратыя на тое і дэмакратыя, што кожны надзелены правам даваць сваё вызначэнне гэтаму сацыяльнаму феномену. Ёсць такое права і ў старшыні ЦВК Лідзіі Ярмошынай. У інтэрв'ю soyuz.by яна ім і скарысталася: «Я магу сказаць, што колькасць прэтэндэнтаў яшчэ да рэгістрацыі большая, чым тры гады таму, і значна большая, чым падчас парламенцкіх выбараў 2008 і 2004 гадоў. Па сутнасці, мы вярнуліся да лічбаў 2000 года, калі былі вельмі яркія і вельмі альтэрнатыўныя парламенцкія выбары. Таму казаць пра тое, як у нас вельмі любіць гаварыць апазіцыя, нібыта ў нас няма дэмакратыі... Пры такой колькасці прэтэндэнтаў, людзей, якія рэальна ідуць у палітыку і хочуць быць палітыкамі, — ну гэта папросту недарэчна».

Усё ў руках ЦВК

Жыццё не стаіць на месцы. Яно бесперапынна развіваецца — рухаецца ад простага да складанага. У пачатку XIX стагоддзя былі лекары. Яны і кроў пускалі, і зубы вырывалі. Спецыялістаў такога шырокага профілю сёння днём з агнём не знайсці, затое ў звычайнай гарадской паліклініцы можна запісацца на прыём да дзясяткаў спецыялістаў. З дэмакратыяй з часоў Арыстоцеля і Платона здарылася аналагічная гісторыя. Адзінага ўяўлення пра народаўладдзе няма. Разнастайнасць дасягаецца шляхам далучэння да назоўніку «дэмакратыя» розных прыметнікаў.

Як тут ні прыгадаць расійскага дзяржаўнага дзеяча, аўтара канцэпцыі «суверэннай дэмакратыі» Уладзіслава Суркова. Але акрамя «суверэннай дэмакратыі» маюцца прыклады дэмакратыі кіраванай, неліберальнай, закрытай, плебісцытнай ды іншых.

Да якой з пералічаных варта аднесці дэмакратыю, першаадкрывальнікам якой з'яўляецца Лідзія Ярмошына? Адназначнага адказу на гэтае пытанне ў мяне няма. Не выключана, што мы маем справу з новай яе разнавіднасцю, яшчэ не апісанай навукай. Аднак веданне стандартнага курса марксісцка-ленінскай філасофіі падказвае мне, што без закона «пераходу колькасці ў якасць» тут не абышлося.

Прапаную зноў перачытаць цытату старшыні ЦВК. Наяўнасць/адсутнасць дэмакратыі ў Беларусі яна ставіць у прамую залежнасць ад колькасці прэтэндэнтаў на дэпутацкія мандаты. Відавочна, маецца нейкае крытычнае значэнне колькасці прэтэндэнтаў, ніжэй за якую казаць пра дэмакратыю не даводзіцца, а вышэй — яна (дэмакратыя) квітнее, нібы цюльпаны на дзялянках батанічнага саду вясной.

Вызначыць запаветную колькасць можна вопытным шляхам. Тут усё ў руках ЦВК. Дазуючы колькасць прэтэндэнтаў на розных выбарчых акругах і адсочваючы затым у парламенце актыўнасць абраных дэпутатаў, можна без цяжкасці вылічыць патрэбны для дэмакратыі мінімум.

Навука пачынаецца там і тады, дзе і калі пачынаюцца вымярэнні. Галілею пры вывучэнні законаў руху ківача пульс замяняў хранометр з секунднай стрэлкай. Спадзяюся, Лідзіі Ярмошынай да такой архаікі апускацца не давядзецца, і родная «дзяржава для народа» забяспечыць яе сучасным калькулятарам.

Які ж прыметнік знайсці для дэмакратыі, сфарміраванай у Беларусі за апошнюю чвэрць стагоддзя? Два з магчымых варыянтаў — «навуковая» або «матэматычная» дэмакратыя. Зрэшты, я забягаю наперад. Ёсць першаадкрывальнік новага віду дэмакратыі. Яму і сцяг у рукі.

«Фасадная» дэмакратыя

Але, па шчырасці, якая розніца, колькі чалавек прэтэндуе на адзін дэпутацкі мандат? Якім чынам гэта адбіваецца — і ці адбіваецца наогул — на ўзроўні дабрабыту простых людзей?

Вернемся да пачатку артыкула. Дэмакратыя, згодна з Вікіпедыяй, — гэта метад калектыўнага прыняцця рашэнняў з роўнымі правамі для ўсіх грамадзян. Гэта вызначэнне дэмакратыі не супярэчыць і артыкулу 3 Асноўнага закона РБ: «Народ ажыццяўляе сваю ўладу непасрэдна, праз прадстаўнічыя і іншыя органы ў формах і межах, вызначаных Канстытуцыяй».

Палата прадстаўнікоў і з'яўляецца ў Беларусі найважнейшым прадстаўнічым органам, праз які народ можа ажыццяўляць сваю ўладу. Чым менш бюракратычных рагатак на шляху рэгістрацыі ўсіх жадаючых пазмагацца за дэпутацкі мандат, тым больш шанцаў, што сярод пераможцаў апынуцца самыя вартыя. Аднак, з пункту гледжання ацэнкі ўзроўню дэмакратыі, умова гэта з'яўляецца абавязковай, але недастатковай.

У недзяржаўнай прэсе публіцысты часам адносяць беларускі рэжым да электаральнага аўтарытарызму (беларускі аўтарытарызм, як і беларуская дэмакратыя, не можа абысціся без прыметніка). Але тут ёсць пра што паспрачацца. Справа ў тым, што аўтары тэрміну «электаральны аўтарытарызм», амерыканскія палітолагі Стывен Лявіцкі і Лукан Вэй, выразна аддзяляюць электаральны аўтарытарызм ад рэжымаў «фасаднай» дэмакратыі. Ва ўмовах электаральнага аўтарытарызму захоўваюцца палітычныя інстытуты (выбары, прадстаўнічыя органы, незалежны суд), якія могуць быць эфектыўна выкарыстаныя апазіцыяй для таго, каб адхіліць ад улады аўтарытарны рэжым…

Стаць другім Катарам Беларусі не пагражае

Ці існуе верагоднасць трансфармацыі беларускага варыянту дэмакратыі з прыметнікамі ў дэмакратыю без прыметнікаў? Здавалася б, гісторыя дае нам шанец, бо прыкладаў падобных трансфармацый зверху дастаткова: пакт Манклоа ў Іспаніі ў 1977 годзе, Бразілія ў 1983–1985 гадах, Польшча ў 1980-х. Аднак ёсць адно «але», на якое ўказвае расійскі сацыёлаг Таццяна Варажэйкіна: «Я не ведаю ніводнага прыкладу таго, каб аўтарытарны рэжым, тым больш загніваючы аўтарытарны рэжым, трансфармаваўся сам па сабе, зыходзячы з уласных добрых намераў. Так не бывае».

Ва ўсіх пералічаных прыкладах трансфармацыі зверху сталі вынікам магутнага ціску знізу. Без грамадства (народа) змяніць статус-кво, што склаўся, ніхто самастойна наверсе не збярэцца. Тут варта зноў нагадаць, што дэмакратыя — гэта народаўладдзе. Самы актыўны ўдзел народа патрэбны як для будаўніцтва, так і для разбурэння дэмакратыі. Таму няма нічога дзіўнага ў тым, што гісторыя двух брацкіх народаў на постсавецкай прасторы развіваецца паралельна, нягледзячы на шматлікія адрозненні ў дэталях.

…Звернемся да спісу, што ранжыруе краіны па ВУП на душу насельніцтва за 2018 год (паводле парытэту пакупніцкай здольнасці). У першай дваццатцы размясціліся 13 дэмакратычных краінаў, 6 нафтаздабываючых краінаў і адно выключэнне, якое пацвярджае агульнае правіла, — Сінгапур.

Стаць другім Катарам або Брунеем, па зразумелых прычынах, Беларусі не пагражае. Няма шанцаў і на паўтарэнне лёсу Сінгапура — краіны аўтарытарнай, але з судовай сістэмай, пабудаванай на ўзор Англіі. Застаецца агульнаеўрапейскі шлях. Выбар невялікі. Зразумела, можна працягваць ісці сваім шляхам, вынік якога ў кароткатэрміновай перспектыве будзе залежаць ад узроўню расійскіх падачак.

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

ПРАДУКЦЫЙНАСЦЬ ПРАЦЫ

ІМ — ПАЛАЦЫ, А ЛІВЕРКА — НАМ?..

Прадукцыйнасць працы беларуса амаль у 6 разоў ніжэйшая, чым у еўрапейца. А між працаўнікамі дзяржаўнага прадпрыемства і прыватнага — розніца ў 2 разы. Няўжо беларусы не ўмеюць працаваць? Што трэба змяніць, каб мы сталі больш зарабляць?

«Асноўны момант — максімальная колькасць аб'ектаў. Маштабаваць колькасць аб'ектаў. Рабіць не пяць, а дваццаць. І за кошт гэтага і больш прадукцыйнасць працы і больш заробак», — тлумачыць сваё бачанне эфектыўнай працы дырэктар будаўнічай кампаніі «АртБудГрад» Іван Матвееў.

У Івана — будаўнічая фірма і сотня будаўнікоў пад кіраваннем, замовы распісаныя на год наперад. Ён імкнецца заўсёды мець аптымальную колькасць аб'ектаў у працы. Тады брыгады рабочых занятыя ўвесь час.

У каштарысе кожнага аб'екту доля заробкаў рабочых вызначаная. Колькі зрабіў — столькі і атрымаў. Ніхто не атрымлівае грошай проста так. У той жа час ніхто не ўлягае за капейкі.

Прадукцыйнасць працы — гэта агульная выручка, падзеленая на колькасць работнікаў.

Калі лічыць паводле валавога прадукту, то ў 2017 годзе адзін беларус вырабляў прадукцыі на 13 тысяч долараў. У Польшчы гэты паказнік складаў амаль 57 тысяч, у Еўразвязе — 82 тысячы, а ў ЗША — 111 тысяч долараў.

Нават дзяржаўныя эканамісты прызнаюць, што нашыя вытворчасці нетэхналагічныя, дужа стратныя ў плане матэрыялаў і энергаёмістасці і далёкія ад сучасных галоўных тэхналогіяў.

«Калі ўзяць, напрыклад, азіяцкія краіны, якія 30 гадоў таму былі ў такім жа становішчы, як Беларусь, то сёння яны апярэджваюць нас у 3–5 разоў. Краіны Усходняй Еўропы, з якімі мы былі на адным узроўні, апярэджваюць нас больш чым напалову», — прыводзіць прыклады эканаміст Яраслаў Раманчук.

Высокія падаткі робяць нашую прадукцыю неканкурэнтаздольнай. Крэдыты для бізнесу дарагія, а мытныя бар'еры абмяжоўваюць выхад на міжнародны рынак. А які заробак плаціць працаўнікам, вырашае не ўласнік, а чыноўнік.

«Намінальная заработная плата павялічылася на 14 %, а прадукцыйнасць працы — на 1,3 %. Вось за такое трэба расстрэльваць, таму што 14 % праелі, а вы сталі працаваць лепш усяго толькі на 1,3 %. Вы не даганяеце краіны Усходняй Еўропы, вы адстаяце», — абураецца эканаміст.

Пры такім росце прадукцыйнасці працы рост заробку мусіць быць не большы за 0,5 %. Астатняе трэба інвеставаць у развіццё.

Рост прадукцыйнасці даюць аўтаматызацыя і рабатызацыя. І ўдзел у міжнародных ланцугах вытворчасці са сваім канкурэнтаздольным прадуктам.

«Не заўсёды прадукцыйнасць працы трэба ставіць у аснову. Калі думаць толькі пра тое, як зрабіць больш вырабаў за адзінку часу, то гэта можа прывесці да таго, што ўпадзе якасць», — лічыць Аляксандра Нехарошава, дырэктарка кампаніі «СтоўнТэк».

Нехта сцвярджае, што беларус ніколі не будзе працаваць гэтак адказна, як немец, бо іншы менталітэт. Але эфектыўных работнікаў на рынку хапае — іншыя ў прыватніка проста не прыжываюцца. Таму ўсе магчымасці павысіць прадукцыйнасць працы ёсць — галоўнае, стварыць на тое неабходныя ўмовы.

Глядзіце праграму «Асабісты капітал» кожны панядзелак а 19:00 на тэлеканале «Белсат», а таксама онлайн на нашым сайце. Далучайцеся да нашых старонак ў Facebook ды Одноклассниках. Падпісвайцеся на нашурассылку і раз на месяц вы будзеце атрымліваць ліст з чатырма найбольш карыснымі сюжэтамі «Асабістага капіталу».

"Белсат"

ПАДЗЕННЕ МАРАЛЕСА

УРОК ДЛЯ ПУЦІНА І ЛУКАШЭНКІ

За некалькі дзён да свайго сыходу ў адстаўку балівійскі прэзідэнт Эва Маралес паспеў апублікаваць віншаванне, якое расейскі калега Уладзімір Пуцін адправіў яму пасля «перамогі» на выбарах кіраўніка дзяржавы. На выбарах, на якіх Маралес з пункту гледжання Канстытуцыі сваёй уласнай краіны наагул не мог бы балатавацца, калі б не дазвол лаяльнага Канстытуцыйнага суда. На выбарах, фальсіфікацыі вынікаў якіх адзначаліся літаральна ў першыя гадзіны пасля апублікавання вынікаў і якія прывялі да масавых пратэстаў насельніцтва.

Уладзімір Пуцін мог бы пачакаць — як чакалі дазволу балівійскага крызісу шматлікія іншыя кіраўнікі дзяржаваў. Але чакаць — не па крамлёўскіх правілах.

Пуцін і дыктатары, што страчваюць уладу

Віншаванне Пуціна — не віншаванне нават, а заахвочванне. Заклік рашуча дзейнічаць супраць «бунтаўнікоў».

Іншага няўдалага пераможцу прэзідэнцкіх выбараў — Віктара Януковіча ў 2004 годзе, падчас першага Майдану — Пуцін віншаваў двойчы, і гэтыя яго пасланні ўжо ўвайшлі ва ўкраінскі палітычны фальклор.

Пуцін спяшаецца не выпадкова, таму што можа атаясамліваць сябе з кожным дыктатарам, што губляе ўладу.

Эва Маралес кіраваў Балівіяй на 6 гадоў менш, чым Пуцін Расеяй — з 2006 года. І, як і шмат якія палітыкі-папулісты, карыстаўся відавочнай папулярнасцю ў большасці суайчыннікаў. Менавіта гэта дазваляла яму заставацца ва ўладзе тры тэрміны запар насуперак патрабаванням закона — суд у 2014 годзе не залічыў яму першага тэрмін прэзідэнцтва, што дазволіла Маралесу балатавацца на трэці тэрмін як на другі, а калі прыйшоў час чацвёртага тэрміну, які пры ўсім жаданні нельга было абвясціць другім, пачаліся новыя маніпуляцыі з законам і Канстытуцыяй.

Лаяльнасць штыкоў

І чым гэтая балівійскі практыка адрозніваецца ад «бясконцасці» Аляксандра Лукашэнкі ці маніпуляцыяў Пуціна, які даседжваў законны чацверты тэрмін дзякуючы «ракіроўцы» з Дзмітрыем Мядзведзевым?

На першы погляд, толькі геаграфіяй. Але на практыцы аказваецца, што неабходнай умовай існавання такога рэжыму з'яўляецца лаяльнасць штыкоў — аўтарытарныя кіраўнікі нашага часу ў літаральным сэнсе сядзяць на штыках і пры першых жа прыкметах адсутнасці падтрымання ці хаця б нейтралітэту ўзброеных сілаў і паліцыі ратуюцца ад свайго любімага народа ўцёкамі.

Менавіта таму Януковіч у 2014 годзе апынуўся ў Расеі, а Маралес паляцеў са сталіцы Балівіі на першым жа запраўленым самалёце. А Нікалас Мадура працягвае здзекавацца з Венесуэлы менавіта таму, што з'яўляецца стаўленікам вайсковай клікі, якая пакуль яшчэ не адмовіла яму ў падтрымцы.

Якую сілу меў бы рэжым Пуціна, калі б за ім не стаяў саюз чэкістаў і алігархічнай мафіі?

Таму віншаванне Маралесу было дэманстрацыяй салідарнасці тых, хто можа ва ўтрыманні ўлады разлічваць толькі на сілу, а не на сумленную канкурэнцыю. Сілу штыкоў, сілу прапаганды, сілу падачак «чалавеку з ружжом».

З уцёкаў балівійскага прэзідэнта ў Маскве ці Менску могуць зрабіць толькі адну простую выснову: паліцэйскую дзяржаву трэба ўмацоўваць, бо народная любоў рана ці позна праходзіць, а патрон і дубінка застаюцца.

Віталь Портнікаў
MB для belsat.eu

КАСТРЫЧНІЦКІ ПЕРАВАРОТ

«СВЯТКАВАЦЬ ГЭТЫ ДЗЕНЬ — ЗЛАЧЫНСТВА СУПРАЦЬ РОЗУМУ»

Беларусь — адзіная краіна свету, дзе кастрычніцкі пераварот 1917 года, які прынёс гібель і гора мільёнам людзей, паранейшаму лічыцца святам. Гэта як калі б іспанцы святкавалі пачатак грамадзянскай вайны 1936 года, а немцы — прыход да ўлады Гітлера. Нават у Расіі перасталі адзначаць гэтую дату, разумеючы, што дзіка называць святочным дзень, які паклаў пачатак духоўнага і фізічнага вынішчэння нацыі.

У гэтым месцы які-небудзь запалошны Шурык з трыма класамі адукацыі і падоўжанкай ад БТ, звычайна пачынае люта жэстыкуляваць і парываваць, што, а вось французы, маўляў, святкуюць Дзень узяцця Бастыліі. Здзічэлага Шурыка прыйдзецца ашаламіць: ніякага Дня ўзяцця Бастыліі французы не святкуюць. Яны моцна б здзівіліся, даведаўшыся, што гэта памылковае меркаванне ўсё яшчэ існуе ў краінах былога СССР.

Французы адзначаюць Нацыянальнае свята — La Fête Nationale — такая яго афіцыйная назва, і звязана яно зусім не з Бастыліяй. З той заварушкай у савецкую эпоху яго звязала камуністычная прапаганда, бурна рамантызаваўшая Французскую рэвалюцыю. На справе ж галоўнае свята Францыі ўзыходзіць зусім да іншай падзеі.

Пасля пачатку рэвалюцыі кароль Людовік XVI не стаў душыць яе сілай, хоць і не прызнаў яе — ён вырашыў адседжвацца ў Версалі, чакаючы, што як-небудзь усё само сабой рассмокчацца. Ня рассмакталася. Услед за бунтамі, пагромамі цалкам прадказальна грымнуў голад. Скандуючы «Хлеба! Хлеба!», натоўпы разгневаных парыжанак накіраваліся ў Версаль.

Людовіка вярнулі ў Парыж, дзе пад захопленыя крыкі «Няхай жыве кароль!» прапанавалі падпісаць «Дэкларацыю правоў чалавека і грамадзяніна». Подпіс быў пастаўлены, і гэты момант палічылі яднаннем нацыі і кароны, пасля чаго да колераў рэвалюцыйнага Парыжа — чырвонага і сіняга — дадаўся каралеўскі белы. Так нарадзіўся нацыянальны французскі сцяг, які мы ведаем сёння.

14 ліпеня 1790 года паводле каралеўскага ўказу на Марсавым полі прайшлі ўрачыстасці, названыя Нацыянальным святам, за якім пасля замацаваўся тэрмін Свята Федэрацыі і адзінства Нацыі. Па іроніі лёсу адбылося гэта ў той жа дзень, што і падзенне Бастыліі за год да гэтага. У ходзе святкаванняў адбыўся ваенны парад і баляванні, быў дадзены салют. У гуляннях прынялі ўдзел каля 100 тысяч чалавек, якія прыехалі з усёй краіны.

Праўда, праз нейкі час нізкія інстынкты мас узялі верх, і пачалося тое, што, уласна, і асацыюецца сёння з Французскай рэвалюцыяй: кроў, жах, тэрор, масавыя зверствы, зноў голад і зноў кроў.

Але 14 ліпеня 1790 года — хоць храналагічна яно і ўваходзіць у рэвалюцыйную дзесяцігодку — запомнілася як добры і абнадзейваючы дзень. У 1880 годзе за ім канчаткова замацаваўся статус галоўнага свята Францыі, так што французы святкуюць не пачатак рэвалюцыі, якая прынесла краіне кроў і гора, а адзін з нямногіх светлых яе момантаў — нараджэнне нацыянальнага сцяга, зацвярджэнне «Дэкларацыі правоў чалавека і грамадзяніна» і ўрачыстасць аб'яднання ўсіх жыхароў краіны ў адзіную нацыю.

La Fête Nationale святкуецца менавіта як дзень свабоды і незалежнасці французскага народа, як пачатак новай Францыі, дзе кожны чалавек, мае годнасць, правы і свабоды, якія ніхто не павінен парушаць.

А што святкуем мы 7-га лістапада? Пачатак эпохі, што выкасіла цвет беларускай нацыі і падарвала яе духоўныя карані?

Калі праводзіць аналогію з Францыяй, нашым нацыянальным святам павінна быць не 7 лістапада — дата ганебная і праклятая — а 25 сакавіка, Дзень Волі і памяці аб тым, як у 1918 годзе была абвешчаная незалежнасць Беларускай Народнай Рэспублікі. Але ў нас жа ля стырна стаіць «гісторык»! Ён лепш за ўсіх усё ведае і пра вершы Быкава, і пра Скарыну ў Піцеры, і пра 7-га лістапада, якое для яго «свята міру і сапраўдных правоў чалавека».

Беларускаму «гісторыку» пара растлумачыць важную рэч. Ёсць катэгарычнае адрозненне, якое не дазваляе ставіць на адну дошку Французскую і Кастрычніцкую рэвалюцыі, а тым больш звязваць апошнюю з мірам і правамі.

Французская рэвалюцыя (у самой Францыі яе, дарэчы, не называюць Вялікай) прынесла французам нямала бед, але не вынішчыла іх культуру і не падарвала духоўныя карані нацыі. Больш за тое: як ні парадаксальна гэта гучыць, але з рэвалюцыйнага тыгля Францыя выйшла сапраўды абноўленай, дэмакратычнай краінай. Так, метады рэвалюцыянераў былі жудасныя і непрымальныя. Але іх ідэалы і мэты апынуліся сугучныя выклікам часу і логіцы развіцця цывілізацыі.

Гуманістычныя прынцыпы, сфармуляваныя ў "Дэкларацыі правоў чалавека і грамадзяніна", — «людзі нараджаюцца і знаходзяцца свабоднымі і роўнымі ў правах», «свабода заключаецца ў магчымасці рабіць усё, што не шкодзіць іншаму», «ніхто не павінен мець турботы за свае меркаванні», «свабодная перадача іншым думак і меркаванняў ёсць адно з каштоўных правоў чалавека» і г.д. — ляжаць сёння ў аснове любога цывілізаванага грамадства.

Кастрычніцкая ж катавасія ставіла мэтай фантасмагарычную ўтопію, пабудову ідэальнага «новага свету», а таму першапачаткова была асуджана на правал. Пры гэтым у французскіх рэвалюцыянераў бальшавікі запазычылі метады, але не мэты, практыку тэрору, але не ідэю правоў чалавека. Так што перш, чым пацярпець крах, гэтая ўтопія на цэлыя 70 гадоў зрынула ў бездань крыві і страху народы, што трапілі пад яе малах.

З гэтага кашмару ўсе яны выйшлі знявечанымі і спустошанымі. Некаторыя былі так перакручаныя духоўна і фізічна, што да гэтага часу не могуць прыйсці ў сябе. А камусьці і не даюць гэта зрабіць, прымушаючы і далей будаваць утапічны дурдом — з пафаснай балбатнёй замест рэальных дасягненняў, хранічнай хлуснёй з кожнага праса і зневажаннем усіх «несапраўдных» правоў.

7 лістапада — «чырвоны дзень календара» — гэта цынічны плявок у твар ахвярам саўдэпаўскага пандэмоніюма. Святкаваць гэты дзень — значыць, здзяйсняць злачынства супраць розуму, памяці і годнасці. Але гэта яшчэ і плявок у будучыню, злачынства супраць карысці дзяцей і ўнукаў.

Бо кожны год, праведзены ва ўладзе утопіі — гэта год, выкрадзены ў іх. І чым даўжэй падтрымліваецца ўтапічныя крокі, тым больш сіл давядзецца аддаць дзецям на іх дэмантаж.

Зміцер Растаеў
https://novychas.by

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч

Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.

Падпісана да друку 16.11.2019 у 17.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.